

16. August 2024

EM2024/85

Hermed fremsættes følgende beslutningsforslag i henhold til § 33 i Forretningsordenen for Inatsisartut:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at fremsætte et forslag til en Inatsisartutlov om avancelov for detailhandelen.

(Medlem af Inatsisartut Doris J. Jensen, Siumut)

Begrundelse

Vores geografiske placering, det faktum at de fleste varer importeres fra Danmark, verdensmarkedsprisernes udsving og manglen på en avancelov gør, at priserne i landet er meget høje. Dette gælder især i yderdistrikterne, hvor vinterisen er fremherskende, og hvor byer og bygder serviceres af Pilersuisoq.

Borgerne står over for alvorlige økonomiske udfordringer, og det rammer ikke kun lavindkomstgruppen, men også mellemindkomstgruppen. På trods af, at Naalakkersuisut og Inatsisartut har forsøgt at indføre prisdæmpende initiativer, er effekterne meget små eller helt fraværende i det store billede.

Der kan være forskellige veje til prisdæmpende initiativer, for eksempel ved at fremme billigere indkøb uden for Danmark, revurdere og smidiggøre eksisterende aftaler, eller indføre en ny lov om avancer.

De høje priser kan nemt tilskrives krigen i Europa, men priserne i Danmark, hvorfra vi indkøber varerne, har i gennemsnit kun haft marginale prisstigninger. Derfor kan vi ikke entydigt pege på dette som årsagen til de høje priser her i landet.

Men det er vigtigt at bemærke, at hvis vi sammenligner vores importerede varer fra Danmark med realpriserne, er priserne i Grønland betydeligt højere. Desuden har priserne i detailhandelen ikke en tendens til at falde, selvom der politisk er indført prisdæmpende initiativer. Derfor bliver priserne en byrde for befolkningen, da især de offentligt ejede selskaber ikke bidrager til at sænke dem.

Det er ikke usædvanligt i andre lande at fokusere på at imødegå monopollignende tilstande, selv i lande med et sundt konkurrencemiljø. Jeg mener, at opmærksomheden skal være endnu større

her, fordi vores beskedne befolkningsantal kan hæmme konkurrencemiljøet. Derfor er det ofte forgæves at forvente pristilpasninger baseret på konkurrenceparametre.

Hvis forslaget om at arbejde for større årvågenhed omkring priserne i detailhandelen får opbakning i Inatsisartut, kan følgende overvejelser indgå i det videre arbejde. Jeg vil gerne understrege, at vi taler om forbrugerbeskyttelse og ikke om mistænkeliggørelse af de handlende.

-

Det er tydeligt, at der på vegne af forbrugerne er behov for en stærkere mekanisme til prisundersøgelser, med fokus på både offentligt ejede selskaber og private virksomheder. Dette inkluderer for eksempel Pilersuisoq, brugsforeninger og andre kædelignende butikker, der opererer i flere byer.

Før en undersøgelse sættes i gang, vil det være passende at rådføre sig om prissætningerne med de relevante organisationer og lignende. Hvis der træffes beslutning om at gennemføre en undersøgelse, skal de involverede parter have mulighed for at forholde sig til resultaterne og udtale sig, inden offentliggørelsen finder sted.

Hvis det anses som nødvendigt, bør Naalakkersuisut udstyres med bedre værktøjer til prisdæmpende initiativer. Dette kan eksempelvis inkludere muligheden for at indføre prisloft for bestemte varetyper. Et sådant tiltag bør dog kun anvendes, hvis det gennem en undersøgelse bevises, at der opnås unormale profitter på bestemte dagligvarer.

-

I forbindelse med forslaget vil jeg gerne henvise til et svar¹ fra Forbruger- og Konkurrencestyrelsen på et spørgsmål fra medlem af Inatsisartut, Lars Poulsen, samt til et efterfølgende svar på et § 37-spørgsmål².

Jeg mener, det er tankevækkende, at vi har indrettet os således, at egentlige prisundersøgelser ikke længere er en mulighed. Formålet med dette forslag er at skabe mulighed for at reagere på faktabaserede prisniveauer, som gælder for forbrugerne, herunder at højne det generelle vidensniveau. Dette er især vigtigt, når det drejer sig om offentligt ejede selskaber.

Med ovenstående begrundelser foreslår jeg, at der indledes lovarbejde med henblik på at øge kontrollen med unormale profitter.

Med håb om en velvillig modtagelse af forslaget i Inatsisartut ønsker jeg en god debat.

¹ <https://siumut.gl/wp-content/uploads/2024/01/Akinik-misissuisarnerit-pillugit-Namminersornerullutik-Oqartussat-nalunaarutaat-pillugu-saaffiginnisummut-tunngatillugu.pdf>

² https://ina.gl/media/b5enqwuj/056_2024_dagligvarepriser_lapou_svar.pdf

Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige:

Det forventes, at de administrative konsekvenser svarer til én årsværk for en AC-fuldmægtig, dvs. 500.000 kr.

Økonomiske og administrative konsekvenser for det private:

Det forventes, at opgaven kan løses inden for de eksisterende budgetter for normal drift af detailhandelen.

Økonomiske og administrative konsekvenser for borgerne:

Forbrugerne vil formentlig opleve billigere og mere transparente prissætninger i detailhandelen.

Denne version er oversat fra grønlandsk. Ved tvivlsspørgsmål er den grønlandske version gældende.